

Institutul
Național al
Patrimoniului
Ministerul Culturii

Patrimoniul Imaterial și Cultură Tradițională Buletin Informativ

nr. 5/ octombrie 2021

Ediție online
Editura: *Patrimonia*

ISSN 2668-6104, ISSN-L
2668-6104

STUDII

Dr. arh. Iris Ganea - Christu, *De la memorie la contra-memorie sau sfârșitul monumentului*

CERCETARE APLICATĂ

Dr. Andreea Buzaș, *Creativitate și identitate în comunitatea slovacă din Nădlac, județul Arad*
Anamaria Stănescu, *In Herit - Schimb de bune practici privind conservarea, salvagardarea și promovarea elementelor vii ale patrimoniului imaterial și culturii tradiționale*

ECOURI

Dr. Corina Mihăescu, *Oltul și cântecele sale*
Conf. univ. dr. Ioan Dănilă, *Pecete spirituală fără vârstă – Vasile Alecsandri*

REVISTA PRESEI

CJCPCT „Liviu Borlan” Maramureș, *Un nou număr al revistei Memoria Ethnologica*
Mihaela Ciorcilă, *Țara de Sus*

EVENIMENTE

Evenimente ale Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila
Agenda folclorică a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Liviu Borlan” Maramureș
Evenimente ale Centrului de Cultură și Artă ale Județului Timiș

De la memorie la contra-memorie sau sfârșitul monumentului

Introducere

La fel ca multe alte forme culturale, monumentul a cunoscut transformări radicale de-a lungul secolului XX, atât din punct de vedere ideologic, cât și estetic. Întrucât se poziționează cumva la intersecția dintre artă de for public și memorie politică, monumentul este unul dintre formele de expresie care reflectă tendințele estetice și de gândire ale epocii sale, oferind informații despre contextul socioistoric și estetic al momentului în care este conceput. În majoritatea cazurilor, oricare ar fi curentul în care se încadrează, artistul încearcă să ofere prin lucrarea sa un răspuns care să fie compatibil atât cu viziunea artistică proprie, cât și cu istoria oficială. De aceea, astăzi suntem martorii unei metamorfoze a monumentului din acest punct de vedere, întrucât la începutul secolului al XIX-lea el era conceput ca un simbol eroic, care exprima preamărirea figurativă a unui eveniment, ce vorbea de idealurile și triumfurile naționale, ajungând ca la sfârșitul secolului XX să apară sub forma unor instalații conceptuale, în cel mai pur stil antieroi, adeseori ironic, ce marchează ambivalența și incertitudinile specifice epocii postmoderne¹.

1. Critica monumentului

Monumentele și rolul lor încep să cunoască o criză încă din secolul al XIX-lea, când Nietzsche le ataca, sub afirmația „Afară cu monumentele”², argumentându-și poziția prin faptul că acestea înlocuiesc realitatea prezentă cu versiuni deformate ale trecutului, pe care el le numea „istorie monumentală”³.

O viziune similară au și mulți alți artiști și istorici ai secolului XX, printre care se află și Lewis Mumford, care consideră că un monument modern nu poate exista, întrucât această sintagmă reprezintă în sine o contradicție în termeni, el scria în 1930 că „dacă este un monument, atunci nu este modern, iar dacă este modern, atunci nu poate fi un monument”⁴. Așadar, dacă arhitectura modernă propune o schimbare tranșantă și constantă,

Monumentul minim (Monumentul topit), proiect anti-monument al lui Nele Azevedo, în Stavanger, Norvegia.

Sursa: <http://www.npr.org/sections/pictureshow/2011/02/03/133478775/meltingmonuments>

¹ James E. Young, *Memory and Counter-Memory*, în *Harvard Design Magazine*, *Constructions of Memory: On Monuments Old and New*, nr. 9, Harvard University Graduate School of Design, toamna 1999.

² Friedrich Nietzsche, *The Use and Abuse of History*, trans. Adrian Collins, New York, Macmillan, 1985, pp. 14-17.

³ *Idem*.

⁴ Lewis Mumford, *The Culture of Cities*, New York, Harcourt, 1938, p. 438.

un nou mod de abordare în felul în care ne raportăm la spațiul construit, disprețuind iluzia permanenței și a continuității, atunci este firesc că monumentul, care oferă o falsă idee de continuitate și permanență nu mai poate fi integrat în arhitectura modernă, iar piatra și mortarul nu mai pot fi metode eficiente de păstrare a memoriei, acestea fiind utilizate de vechile regimuri, pentru a își compensa lipsa unor realizări semnificative, ori pentru preamărirea acestora.⁵

O nouă direcție în acest sens este propusă în anul 2001 de artista originară din Brazilia, Nele Azevedo, care a început să amplaseze sculpturi de gheață în piețele orașelor și le-a făcut fotografiile pe măsură ce acestea se topeau. Ea a început cu doar câteva sculpturi în anumite orașe, apoi a început să plaseze din ce în ce mai multe - sute de sculpturi temporare în orașe din întreaga lume, de la Havana la Tokyo și până la Paris, iar în cazul celei mai recente „intervenții urbane” din Stavanger, Norvegia, numărul statuetelor de gheață expuse a ajuns la 1300.

Proiectul lui Azevedo se numește Monumento Mínimo (sau „Monument minim”) și explorează ideea „anti-monumentului”, subminând caracteristicile monumentelor oficiale din locurile publice. „Omagiul este redat anonimului”, își descrie ea lucrările. „Corpurile de gheață dispar în oraș, într-o experiență comună”.⁶

Figurile de gheață sunt realizate în forme și sunt apoi retușate individual și depozitate în congelatoare pe care le transportă la locul intervenției, unde oricine poate participa la plasarea sculpturilor pe trepte și borduri. Efectul este izbitor: sute și sute de figuri delicate care dispar în bălți într-o sărbătoare a temporarului, creând o metaforă a trecerii timpului, propunând astfel o altă metodă de comemorare, de aducere aminte a trecutului și de revizitare a memoriei colective la anumite date semnificative, ce reprezintă momente esențiale ale istoriei.

2. Sfârșitul monumentului/contra-monumentul

Un alt mod de abordare a monumentului este propus de James Young, sub denumirea de „contra-monument”.⁷ Acest termen se referă la construcții memoriale concepute pentru a contesta însăși premisa monumentului. El consideră inacceptabil ca pentru noua generație de artiști germani evenimentele atât de marcante ale istoriei să fie reduse la expoziții publice ce constau în producții ce țin de măiestria personală sau de patos ieftin. Contra-monumentul respinge formele tradiționale și sensurile artei memoriale de for public, care nu încearcă decât să consoleze sau să ofere cu indulgență un anumit tip de reconciliere cu trecutul, care au pretenția de a repara memoria unor oameni uciși. În

acest mod, în loc de a fixa memoria în conștiința publică, memorialele convenționale nu fac decât să îndepărteze memoria și să o transpună dincolo de identitatea colectivă. Artiștii contemporani critică o astfel de abordare, care încurajează monumentele să facă, de fapt, în locul nostru întreg procesul rememorării, lucru care conduce în final tocmai la pierderea memoriei și la anularea rolului lor esențial. Prin urmare, ei susțin că primul impuls ce ar trebui să conducă la rememorarea unor evenimente precum Holocaustul, spre exemplu, poate izvorî tocmai dintr-o dorință contrară, aceea de a uita în egală măsură.⁸

3. Horst Hoheisel - Contra-monumentul Holocaustului (Kassel)

În 1908, Sigmund Aschrott, unul dintre marii industriași ai orașului Kassel, îi solicită arhitectului Karl Roth să proiecteze o nouă fântână pentru decorarea curții de onoare a primăriei orașului ce urma să fie construită⁹. El propune un obelisc din piatră, construit chiar pe locul unui izvor natural, devenind astfel un simbol al orașului. Locuitorii orașului Kassel au îmbrățișat noul proiect și au ajuns să se identifice cu această fântână, care s-a transformat rapid într-un simbol al mândriei civice.

Naziștii au găsit acest dar al unui evreu către orașul său inacceptabil, fiind supranumită „Fântâna evreilor”, fapt ce a condus la demolarea ei în aprilie 1939, rămânând pe locul acesteia doar soclul pe care era construit ansamblul, lăsând la vedere bazinul gol în mijlocul pieței din fața primăriei. Patru ani mai târziu s-a realizat primul transport de 463 de evrei plecați din Kassel spre Riga, pentru ca în anul următor să vină rândul a încă 3000 de persoane, care nu s-au mai întors niciodată. În 1943, bazinul rămas gol a fost umplut cu pământ și s-au plantat flori, locuitorii orașului supranumindu-l „mormântul lui Aschrott”¹⁰.

În timpul perioadei de prosperitate din anii 1960, comunitatea a transformat din nou „mormântul lui Aschrott” într-o fântână, dar fără piramida care fusese inițial amplasată. Pentru că în această perioadă, doar foarte puțini dintre locuitorii vechi ai orașului își mai aminteau de numele lui Aschrott și de trecutul acestui edificiu, „Societatea de Salvare a Monumentelor Istorice”, ca răspuns la această situație în care memoria se estompa, a propus în 1984 refacerea sub o anumită formă a fântânii și readucerea în memoria colectivă a fondatorilor orașului și în special a lui Sigmund Aschrott.

Lucrarea îi este oferită artistului Horst Hoheisel, care nu consideră valabilă nici conservarea rămășițelor monumentului și nici reconstruirea acestuia. Pentru el, chiar și fragmentele rămase reprezintă un anumit tip

⁵ Iris Ganea-Christu, *De la memoria locului la arhitectura memoriei*, teza de doctorat, UAUIM, 2018, p.138.

⁶ Prezentare Minimum Monument, Nele Azevedo, <https://www.neleazevedo.com.br/minimum-monument>.

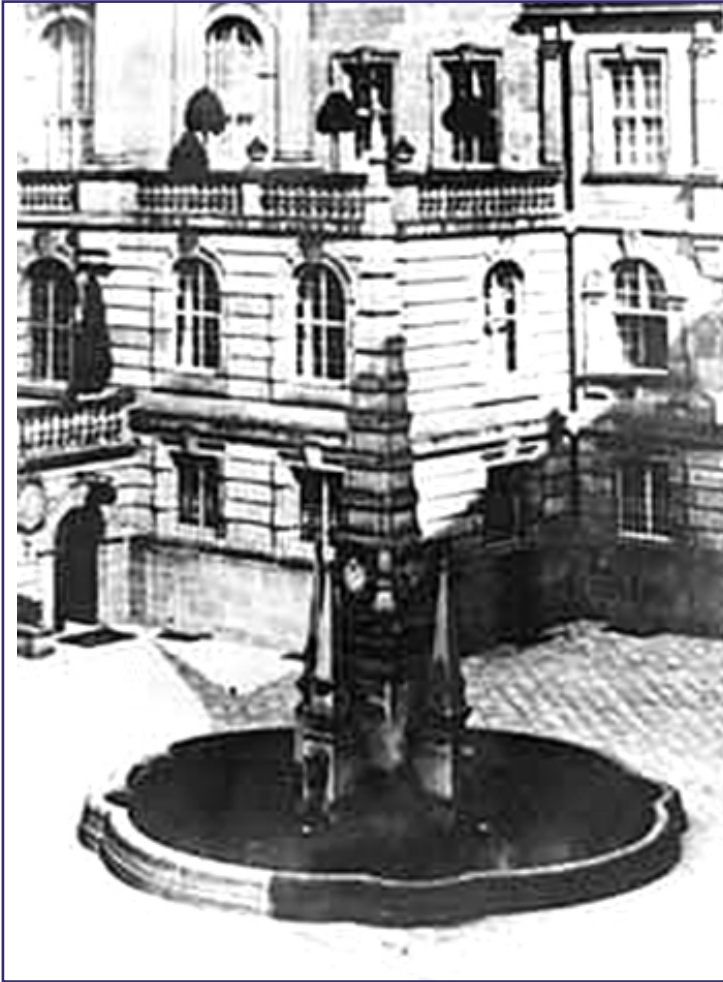
⁷ James E. Young, *Memory and Counter-Memory*, în Harvard Design Magazine, *Constructions of Memory: On Monuments Old and New*, nr. 9, Harvard University Graduate School of Design, toamna 1999.

⁸ *Idem*.

⁹ Aschrott Fountain (Kassel 1985), Horst Hoheisel, http://www.knitz.net/index.php?Itemid=3&id=30&option=com_content&task=view&lang=en.

¹⁰ James E. Young, *Memory and Counter-Memory*, în Harvard Design Magazine, *Constructions of Memory: On Monuments Old and New*, nr. 9, Harvard University Graduate School of Design, toamna 1999.

Idem.

Imagine cu originala Fântână Aschrott, 1908-1939, Kassel.
Sursa: <http://4.bp.blogspot.com/-KHzm-OL5nMo/TOElyskPhgl/AAAAAAAABnk/XVdRksM92UE/s1600/aschrott+brunnen+3.jpg>

Printr-un grilaj de fier și un strat gros de sticlă putem pătrunde cu privirea către adâncuri, iar Hoheisel susține că această curgere a apelor este similară cu adâncirea gândurilor noastre în profunzimile istoriei, unde vom putea regăsi sentimentul de pierdere, de distrugere a locului și de pierdere a formei.

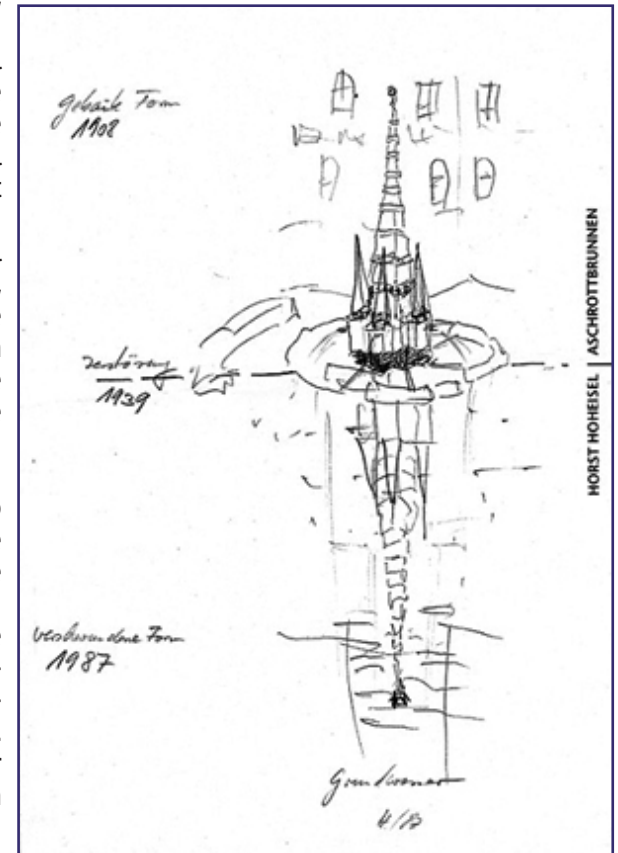
de „minciună decorativă”¹¹, care înseamnă o rămășiță a unui act de distrugere despre care nimeni nu își mai aduce aminte prea multe. Pe de altă parte, o reconstituire a fântânii inițiale, așa cum a fost în epocă este la fel de inutilă, ea încurajând publicul să uite ceea ce s-a întâmplat cu originalul.

Ca urmare, Horst Hoheisel aplică principiile contra-monumentului și propune o „formă negativă”, un monument menit să marcheze ceea ce a fost odată Fântâna Aschrott din piața primăriei din Kassel și el își descrie lucrarea astfel:

Am proiectat noua fântână ca o imagine în oglindă a celei originale, scufundată sub vechiul amplasament tocmai pentru a salva istoria acestui loc, ca rană și ca o întrebare încă deschisă, pentru a pătrunde în conștiința cetățenilor orașului Kassel, pentru ca astfel de lucruri să nu mai aibă loc¹².

El propune, așadar, o arhitectură a negativului, o reconstituire a vechiului obelisc, în oglindă, dedesubtul pavajului, care să amintească de construcția fântânii inițiale. Se conturează astfel ideea rememorării unei absențe, care aici se realizează printr-o reproducere inversată a originalului. În acest fel forma opusă renaște în spațiul lăsat gol de vechiul monument, astfel că absența lui va fi conservată în spațiul negativ. Prin acest demers conceptual, reconstrucția monumentului rămâne un fapt la fel de iluzoriu precum însăși memoria, o reflecție în apele întunecate, un joc fantasmagoric între lumină și imagine. În acest fel istoria monumentului continuă nu la suprafața orașului, al cărui simbol ajunsese, ci sub nivelul acestuia, devenind una dintre emblemele Holocaustului și o istorie subterană a orașului.

Totodată, sunetul apei ce curge sugerează profunzimea acestui memorial invizibil, o întregă poveste inversată, care îl invită pe vizitator la reflecție.

Șchița lui Horst Hoheisel pentru fântâna Aschrott.
Sursa: <http://nynnyt.weebly.com/turningaround.html>

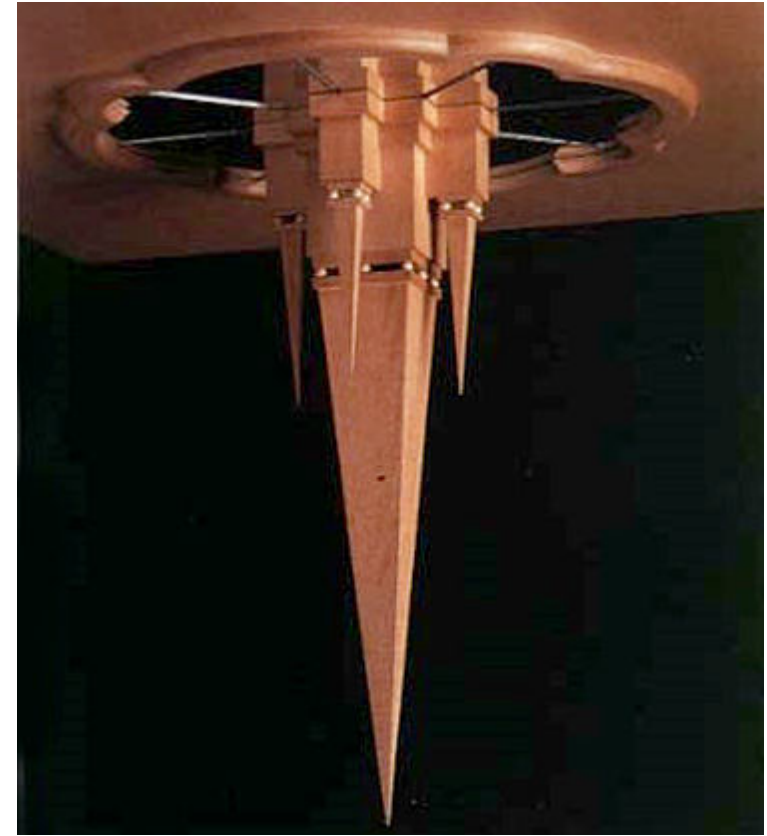
¹¹ *Ibidem.*

¹² James E. Young, *Memory and Counter-Memory*, în *Harvard Design Magazine, Constructions of Memory: On Monuments Old and New*, nr. 9, Harvard University Graduate School of Design, toamna 1999.

Imagine de la suprafață a memorialului lui Horst Hoheisel.

Sursa: <http://3.bp.blogspot.com/-RbrCVQaWMr0/TOEmHnh5jEI/AAAAAAAAABns/ZVJRnNZEX2Y/s1600/aschrott+brunnen+1.jpg>

Imagine de sub nivelul terenului, (piramida inversată a fântânii Aschrott).

Sursa: http://4.bp.blogspot.com/-aDk32Y1scms/TOEmHwWyyQI/AAAAAAAAABn0/OFMxVY_RCMU/s1600/aschrott+brunnen+2.jpg

4. Concluzii

În mod tradițional, asociem memoria cu o formă monumentală, iar această formă odată construită ne oferă, parcă, posibilitatea de a ne detașa de obligația rememorării și devine ea însăși responsabilă de acest proces. Totuși, astăzi se poate spune că rigiditatea și grandoarea, precum și pretențiile de permanență ale unui monument sunt de domeniul trecutului, acestea fiind asociate unor societăți arhaice, premoderne. De aceea, calitatea unui astfel de obiect nu rezidă neapărat în scară, material sau formă, ci în capacitatea sa de a comunica un mesaj și de a invita la reflecție. În fond, mesajul pe care el îl transmite nu este unul unic, valabil pentru oricine, mai important este însă ca el să poată conduce la un dialog și să ofere loc de interpretări personale.

Totodată, orice monument sau memorial vorbește despre o absență și rolul lui este unul evocator. Asta înseamnă că prin arhitectură și artă avem misiunea de a încerca să conturăm un cadru și a construi prezența prin „material dincolo de materialitate, prin limbaj dincolo de reprezentare, prin artă dincolo de artă și prin spațiu dincolo de spațiu”¹³. Este posibil să ajungem la acest deziderat dacă reușim să ne raportăm la artă, arhitectură și peisaj ca la niște medii a căror trăsătură principală nu este cea de reprezentare, dar ca la niște medii care sunt capabile să aducă lumină asupra unui set de adevăruri într-un spațiu care se află între întrebări, sfera publică și instrumentele practicii de arhitectură.

¹³ Julian Bonder, *On Memory, Trauma, Public Space, Monuments and Memorials*, în *Places, Forum of Design for the Public Realm* Vol. 21, 19.05.2009, p. 67.

Bibliografie:

Bonder, J., *On Memory, Trauma, Public Space, Monuments and Memorials*, în Places Forum of Design for the Public Realm Vol. 21, 19.05.2009.

Mumford, L., *The Culture of Cities*, New York, Harcourt, 1938.

Nietzsche, F., *The Use and Abuse of History*, trans. Adrian Collins, New York, Macmillan, 1985.

Young, J. E., *Memory and Counter-Memory*, în Harvard Design Magazine, Constructions of Memory: On Monuments Old and New, nr. 9, Harvard University Graduate School of Design, toamna 1999.

Surse Web:

Aschrott Fountain (Kassel 1985), Horst Hoheisel, http://www.knitz.net/index.php?Itemid=3&id=30&option=com_content&task=view&lang=en

Prezentare Minimum Monument, Nele Azevedo, <https://www.neleazevedo.com.br/minimum-monument>

Dr. arh. Iris Ganea-Christu,
Universitatea de Arhitectură și
Urbanism „Ion Mincu”

Creativitate și identitate în comunitatea slovacă din Nădlac, județul Arad

Lucrarea de față se bazează pe cercetarea de la Nădlac (județul Arad), din perioada 2009-2012, organizată de Asociația de Științe Etnologice din România, cu sprijinul financiar al Complexului Muzeal Arad, și coordonată de dr. Rodica Colta (muzeograf la Complexul Muzeal Arad) și dr. Narcisa Știucă (profesor la Universitatea din București).

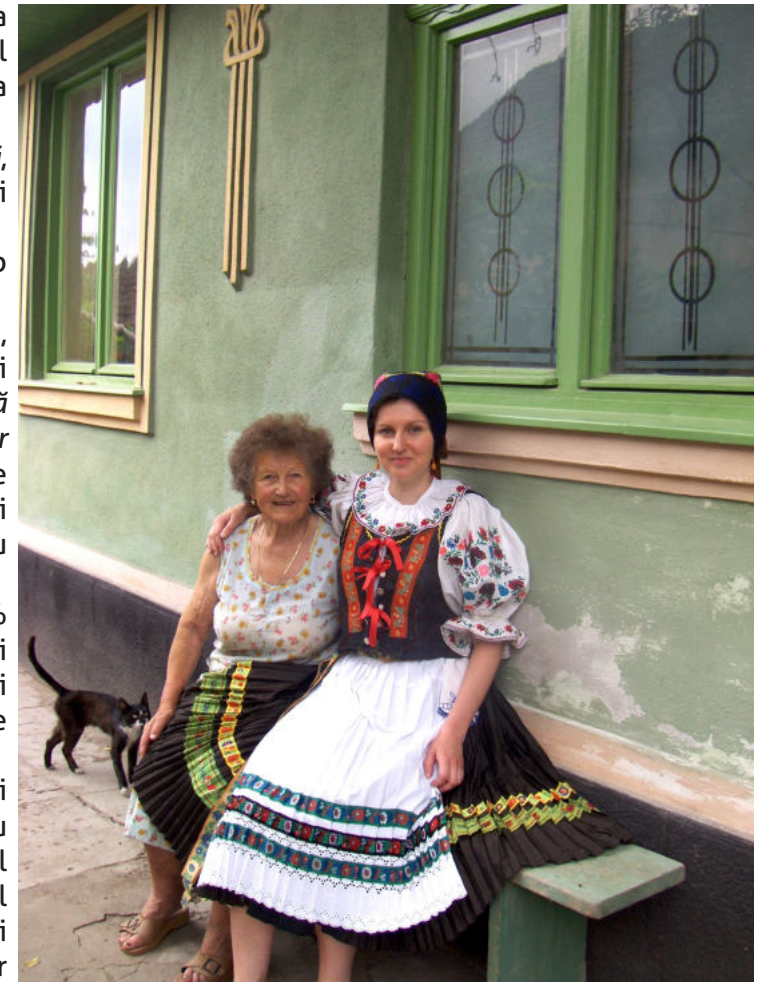
Cercetarea noastră a vizat aspecte referitoare atât la viața *cotidiană*, cât și la cea *festivă*, specifice comunității slovace (meserii, ocupații și activități economice; sărbători, tradiții comunitare și rituri de trecere).

Prima atestare documentară a Nădlacului datează din anul 1313, când era cunoscut sub denumirea de Noglog, pe când era locuit de români și maghiari.

Nădlacul impresionează prin „țesătura” geometrică a ulițelor sale largi și îngrijite, dispuse ca o rețea de drepte paralele perpendiculare care îți dau senzația de ordine și certitudinea ca nu te poți rătăci. Impresionează, de asemenea, *Biserica Evanghelică Lutherană* (monument istoric construit de comunitatea slovacă în 1812), *Muzeul etnografic al slovacilor din Nădlac*, sediul *Uniunii Slovacilor și Cehilor din România* și *târgul de vechituri* pe care slovacii îl numeau cu mândrie „Piața de joi dimineața”, conștienți că târgul, în adevăratul lui sens al cuvântului, reprezintă un *receptacol* al problemelor și nevoilor orașului, un liant cu calități polivalente, unde este loc pentru tot și pentru toți...

Conform recensământului din anul 2011, slovacii reprezintă un procent de 42,97 % din compoziția etnică a Nădlacului. Ca grup etnic, slovacii au ajuns la Nădlac datorită politicii austriece de colonizare. Strămutarea lor a vizat motive religioase, dezvoltarea industriei mineritului, dar s-a făcut și prin colonizări particulare, efectuate de diferiți proprietari de pământuri.

Slovacii mutați la Nădlac proveneau din localități precum *Tótkomlós*, *Békéscsaba* și *Szarvas*. Ulterior, acestora li s-au adăugat slovacii veniți din *Stamora Slovacă*, iar mai târziu slovacii greco-catolici, originari din răsăritul Slovaciei. Venirea slovacilor la Nădlac, în anul 1803, a schimbat pentru totdeauna parcursul economic și spiritual al localității. Numărul mare de meseriași și varietatea meșteșugurilor au particularizat comunitatea slovacă și au fost hotărâtoare pentru evoluția de la o așezare rurală înspre una cu accentuat caracter urban. Astfel, cercetarea noastră poate fi privită și ca o investigație de etnologie urbană, într-un spațiu multiethnic în care slovacii reprezintă o comunitate foarte bine conturată, care a

Zuzana Červenáková – încântată să ne pună la dispoziție unul dintre costumele pe care le deține.

Războiul de țesut al Zuzanei Červenáková.

Demonstrație practică pentru tinerii cercetători.

reușit să-și păstreze identitatea și să creeze o cultură urbană, cu serioase reminiscențe tradiționale. Rezultatul proceselor de omogenizare și autodefinire a comunităților slovace din județul Arad se manifestă puternic la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, precum și în perioada interbelică. Ele sunt vizibile în consolidarea socială și economică a comunităților mari de slovaci și în apariția dimensiunilor naționale la manifestările lor culturale. Odată cu *urbanizarea* Nădlacului, care a culminat cu deceniul 1 al secolului al XX-lea, au apărut primele fabrici (cea mai mare a fost fabrica de prelucrare a cânepii, urmată de fabrica de țigle), unde lucrau meseriași slovaci, români și evrei. Se pare că, în această perioadă, dezvoltarea economică a comunității slovace a atins nivelul maxim, din moment ce erau practicate tot felul de meserii precum aceea a *comercianților*, *cofetarilor*, *cârciumarilor*, *bijutierilor* etc. În perioada interbelică, Nădlacul a dobândit un pronunțat caracter urban - prin arhitectură, viața socială, politică și culturală -, dar s-a impus tocmai prin simbioza culturii urbane cu cea rurală, asumându-și, tot mai pregnant, rolul de centru spiritual și național al slovacilor din România.

Toate acestea fac din slovacii de la Nădlac un grup etnic delimitat de o graniță identitară clară, născută din necesitatea de a proteja un material cultural tradițional moștenit și transmis. Așa au luat ființă trupa de teatru slovac, ansamblul de dansuri slovace, muzeul etnografic al slovacilor, Uniunea slovacilor și cehilor din România și postul de radio în limba slovacă, în jurul cărora au funcționat și funcționează personalități ale comunității slovace dintre cele mai talentate și mai pasionate, care valorifică și promovează obiceiurile, meșteșugurile, meseriile și gastronomia specifice în cel mai frumos mod cu putință.

În acest spațiu foarte interesant, am încercat să depistăm elementele tradiționale păstrate în conștiința comunității timp de două secole, iar interviurile au avut ca scop evaluarea patrimoniului imaterial actual și a potențialului cultural al așezării. Am căutat acele *granițe interculturale* care delimitează identitatea etnică, trasate de slovaci din necesitatea de a-și proteja materialul cultural moștenit, valorile, miturile și simbolurile. Așadar, cercetarea a fost orientată către identificarea valorilor patrimoniului local, văzute în contextul celor care l-au creat și care îl mențin în circulație, cu forme și funcții noi. Am pledat pentru o perspectivă antropologică, având în centrul atenției *omul ca exponent al comunității*.

Am avut șansa de a întâlni oameni realmente minunați, gazde impecabile, meșteșugari iscusiți și performeri de primă mână. Ne-au impresionat toți: celebrul *croitor* de altădată, *Ioan Lehozcky* - fost sportiv de performanță, care ne-a împărtășit din tainele meseriei sale și ne-a pus la dispoziție toate albumele de fotografii cu modele lucrate de-a lungul carierei; *fotograful* - custode al *Muzeului etnografic al slovacilor* - *Ioan Keleş* care impresionează, deopotrivă, prin preocupările pentru trupa de teatru slovac, dar și prin broderiile realizate după cele mai riguroase standarde; profesoara de desen *Ana Carolina Dovaly* care încondeia ouă cu ață și valorifica pănușile de porumb; *cantorul* bisericii evanghelice - un bun cunoscător al istoriei slovacilor, dar și al riturilor și ceremonialurilor de trecere; *meșterul de case* - cu un atelier-muzeu, reprezentativ pentru patrimoniul tehnic preindustrial din zonă; *producătorul de salam slovăcesc Pavel Andrea* etc.

M-a impresionat în mod deosebit faptul că, peste tot pe unde am mers, oamenii care ne-au primit, își luau ca punct de reper cel puțin un *obiect* în jurul căruia se concentra toată esența poveștii lor. Prețuiau atât valoarea individuală, spirituală a obiectelor, cât și valoarea patrimonială, le plăcea să nu uite povestea obiectelor și, de câte ori aveau ocazia, făceau trimitere la *Muzeul Etnografic al Slovacilor din Nădlac*, de care erau foarte mândri și care știau că îi reprezintă în proporție de 90%. Datorită acestora putem aduce în discuție ideea de lucru bine făcut, de *meșteșug* ridicat la rangul de artă. Fiecare dintre aceștia reprezintă o lume în sine, poartă și valorifică un set clar de valori.

Unul dintre acești exponenți ai minorității slovace este țesătoarea Zuzana Červenáková în dialog cu care, întâmplător sau nu, am avut prilejul să ne aflăm de mai multe ori.

Stabilită la Nădlac acum mai bine de o jumătate de secol, Zuzana Červenáková s-a născut la Vucova (Cherveșu Mare, jud. Timiș), în 1928, și face parte dintre slovacii care au emigrat a doua oară, cei din Vucova fiind veniți din sudul Slovaciei centrale, în secolele XVIII-XIX.

Pe Zuzana Červenáková am vizitat-o acasă, unde am găsit-o trăind prin gospodărie și ne-a întâmpinat bucuroasă, cu poala plină de fructe din grădină. Din prima clipă ne-a cucerit prin vioișia și firea ei comunicativă, dar mai ales prin buna rânduială care domnea în casă, curte și grădină. Ne-a invitat, mai întâi, în bucătăria de vară unde avea și cel mai drag „prieten” - războiul de țesut. După demonstrații referitoare la îmbinarea culorilor, alegerea modelului, scrobeala făcută din făină și tărâțe (cu care se piaptăna firele de la urzeală „ca să nu se încurce și să meargă lucrul mai ușor”), ne-a poftit în casa plină de amintiri. Primul lucru pe care ni l-a arătat a fost un tablou cu copiii, nepoții și alte rude apropiate pe care ni le-a prezentat cu mândrie, amintindu-i și pe toți ceilalți „care nu sunt în tablou”. Pentru cei din tablou a țesut cu drag ștergare, covoare, pături, șorturi de bucătărie, a adunat zestre pentru nepoți, iar „surplusul” l-a etalat sau l-a vândut la diferitele expoziții sau târguri naționale și internaționale la care era invitată. A avut grijă, de asemenea, ca țesăturile ei, mai vechi sau mai noi, să împodobească *Muzeul etnografic al slovacilor*. Ne-a prezentat țesăturile în contextul obiceiurilor familiale: măsurita făcută când era fată (pentru zestre) din izmenele bunicului (așa de săraci erau...), ștergarul cusut cu ață neagră de la înmormântarea soțului sau fața de masă cusută cu arnici de nuanțe diferite, pentru că, după cum ea însăși mărturisește „pe atunci nu se găseau nici bumbac, nici alte materiale necesare”. Dincolo de talentul cu care țesea, era un om agreabil care povestea și cânta cu ușurință, dar și un performer de primă mână pentru riturile de trecere. Era deținătoarea unor costume tradiționale slovace (cu interesante influențe din Banat), de o reală valoare patrimonială certificată de istoria costumului tradițional slovac, în mare parte dispărut, reconstituit după unele urme din costumele regionale existente în Slovacia și după asamblarea unor piese vechi, păstrate în muzee. În câteva dintre aceste reconstituiri, se observă că elemente mai vechi din costumul slovac amintesc de împrumuturi și influențe românești. Vizita la Zuzana Červenáková a fost o adevărată incursiune în arta țesutului, dar și în viața unei reprezentante a lumii rurale slovace, care a acceptat multe dintre provocările vieții moderne. La 81 de ani deborda de energie, mergea pe bicicletă, avea

Perdele, ștergare și perne donate de Zuzana Červenáková Muzeului Etnografic al Slovacilor din România

pașaport și îi plăcea să facă plajă la ștrand în Ungaria, dar tânjea, totuși, după rosturile și rânduielele lumii de altădată: „chiar dacă viața era grea, cu neajunsuri și munceam la câmp, lumea avea timp; acum oamenii au de toate, dar nu mai au timp”.

Instinctul conservării identității a determinat-o să recurgă la experiența istorică a comunității din care face parte și să aducă în actualitate simbolurile reprezentative ale acesteia, reconstituind, piesă cu piesă, costumul slovac.

Era conștientă că mentalitatea și psihologia de grup etnic compact trebuie să conțină elemente comune precum religia și limba maternă, pe care le-a transmis urmașilor. Emil Cioran avea dreptate când spunea că „nu trăim într-o țară, ci într-o limbă!”. Comunitatea slovacă de la Nădlac trăiește în limba slovacă prin toate organizațiile și manifestările cultural-artistice pe care le au. Însă, barierele lingvistice sunt ușor de trecut, majoritatea slovacilor cunoscând limbile română și maghiară.

De asemenea, Zuzana Červenáková rămâne creatorul care ilustrează conceptul de interacțiune prin care etnicitatea și creativitatea sunt puse în evidență, participând la târguri și expoziții naționale și internaționale și promovându-și setul de valori materiale și spirituale. În fiecare săptămână putea fi găsită la târgul de vechituri organizat joia în centrul orașului.

Toate datele o recomandă pe Zuzana Červenáková ca pe un veritabil creator popular contemporan, care, de altfel, a fost invitat și promovat la diferite târguri tradiționale, mai ales în condițiile în care reprezenta o minoritate cu o identitate etnică fundamentată pe diferență, în echilibru permanent cu acele constante culturale și variabile sociale ale unei lumi multietnice.

La despărțirea de comunitatea din Nădlac, am trăit acel sentiment de regret pe care îl simți doar atunci când te desparți de rude sau prieteni apropiați. Indiciu clar că cercetarea și-a atins obiectivele... Același sentiment de regret, de data aceasta iremediabil, l-am trăit și la aflarea veștii că Zuzana Červenáková a... pornit în călătoria fără întoarcere, în 11 decembrie 2020... Ne vom aminti mereu cum ne întâmpina, în verile călduroase de la Nădlac, cu poarta larg deschisă, vegheată doar de... porumbelul alb de ipsos, cu zâmbetul ei sincer și ochii luminoși, cu poala plină de struguri și caise. Îi vom păstra frumoase amintiri din vremurile în care lucra la războiul de țesut, ne cânta vechi melodii, doar de ea știute, și putea fi zărită cu bicicleta pe străzile cochete ale orașelului de la graniță; îi vom admira obiectele expuse la *Muzeul etnografic al slovacilor* și o vom evoca ori de câte ori va veni vorba despre minunata comunitate a slovacilor din Nădlac.

Bibliografie:

Buzaș, Andreea, *Exponenți ai comunității slovace din Nădlac: țesătoarea Zuzana Červenáková*, în *Minoritar în Europa. Istorie, memorie și destin*, coordonator Rodica Elena Colta, Arad, Editura Muzeului Arad, 2011, p. 211-220.

Buzaș, Andreea, Știucă, Narcisa, *Consolidarea identității etnice prin asumarea emblemei vestimentare*, în „Caietele ASER”, nr. 6/2010, Oradea, Editura Muzeului Țării Crișurilor, 2011, p. 87-100.

Colta, Elena Rodica, *Interetnicitate și culturi tradiționale în zona de frontieră româno-maghiară*, teză de doctorat, Cluj-Napoca, 2008.

Minoritățile între identitate și integrare, redactor responsabil Elena Rodica Colta, Arad, Complexul Muzeal Arad, 1999.

România - o Europă în miniatură. Scurtă prezentare a minorităților naționale, București, Departamentul pentru Relații Interetnice, Guvernul României, 2007.

Štefanco, Ondrej, *Ghid despre slovacii din România*, Nădlac, Editura Societății Culturale și Științifice „Ivan Krasko”, 1998.

Dr. Andreea Buzaș,
Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu
Fotografii de **Andreea Buzaș și Narcisa Știucă**

In Herit - Schimb de bune practici privind conservarea, salvagardarea și promovarea elementelor vii ale patrimoniului imaterial și culturii tradiționale

În perioada 20-24 septembrie 2021, s-a desfășurat la sediul Centrului Național de Informare și Promovare a Patrimoniului Cultural (Casa de Târgoveț, Calea Șerban Vodă nr. 33, București - zona Piața Unirii) schimbul de bune practici privind conservarea, salvagardarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial, organizat în cadrul proiectului Institutului Național al Patrimoniului „In-Herit - Centrul național de informare și promovare a patrimoniului cultural” în parteneriat cu Institutul Norvegian al Meșteșugurilor din Lillehammer, Fundația Pro Patrimonio și Asociația Da’DeCe.

„In-Herit - Centrul național de informare și promovare a patrimoniului cultural” este un proiect prin intermediul căruia Institutul Național al Patrimoniului urmărește să aducă patrimoniul cultural mai aproape de cetățeni, deoarece moștenirea culturală a României poate fi protejată și transmisă mai departe doar atâta timp cât este cunoscută și apreciată în toată bogăția și diversitatea sa. Scopul proiectului: facilitarea îmbunătățită a accesului publicului larg la servicii de informare și educare în domeniul patrimoniului cultural și în consolidarea unui spațiu de dialog despre viitorul patrimoniului cultural din România.

Vizită documentară – „Școala de la Piscu”.

Ziua de 21 septembrie a fost dedicată unei sesiuni de comunicări științifice. Delegația Institutului Norvegian al Meșteșugurilor - alcătuită din Eivind Falk, Anne Martinsheimen Egge și Hanne Bergseth - a fost întâmpinată de un discurs de bun venit al managerului Institutului Național al Patrimoniului, conf. arh. dr. Ștefan Bălici.

Programul întrunirii a continuat cu o prezentare succintă a proiectului „In-Herit” în viziunea managerului de proiect Lucian Corobuță și a responsabililor de comunicare, Andra Mateescu și Horia Iova. Ulterior, Georgiana Vlahbei reprezentând Fundația Pro Patrimonio, a ilustrat platforma „Salva-Monument”. Dragoș Neamțu de la Asociația Da’DeCe a expus „Ghidul de patrimoniu pentru copii”. Ondina Tăut și Adina Dragu au făcut cunoscute delegației Institutului Norvegian al Meșteșugurilor proiectele internaționale în care Institutul Național al Patrimoniului este implicat ca partener: „CHARTER” și „Give (Back) the Credit to the Heritage Communities”.

Dialogul științific și cultural a fost completat cu o scurtă prezentare a bazei de date online a Structurii Patrimoniu Imaterial și Cultură Tradițională, „Repertoriul meșterilor și practicilor tradiționale”, realizată de dr. Corina Mihăescu, cercetător științific I, și Anamaria Stănescu, instrument de marketing cultural asemănător „Registrului de meșteșugari” al Institutului Norvegian al Meșteșugurilor, al cărui scop, structură și conținut au fost definite, descrise și explicate de managerul Institutului Norvegian al Meșteșugurilor, Eivind Falk drept exemple de bune practici în vederea informării și promovării patrimoniului cultural imaterial.

Discuțiile libere pe baza tematicii întrunirii au fost încununate de prezența unui meșteșugar-reper al prelucrării tradiționale a lemnului și membru de valoare al „Repertoriului

Meșterul în prelucrarea tradițională a lemnului Jorj Dimitriu în dialog cultural cu Eivind Falk, managerul Institutului Norvegian al Meșteșugurilor.

Prezentarea „Registrului meșteșugarilor” de către Eivind Falk.

meșterilor și practicilor tradiționale”, Jorj Dimitriu, din București, care și-a expus creațiile artistice personale reprezentative pentru categoriile de obiecte cioplite în lemn (obiecte de uz casnic, obiecte de cult, obiecte de mobilier tradițional etc.) și a descris materiile prime, tehnicile și instrumentele de prelucrare a lemnului, metodele de ornamentare.

Zilele de 22 și 23 septembrie 2021 au fost dedicate prezentării „pe viu” a valorilor de prestigiu ale patrimoniului cultural românesc - existente în cadrul platformei culturale „Școala de la Piscu” (com. Ciolpani, jud. Ilfov) grație Adrianei Scripcaru, în expoziția permanentă de arhitectură vernaculară în aer liber (gospodării și instalații tradiționale, biserici și troițe etc.) din cadrul Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti”, datorită Șefului de Secție Expoziție Permanentă în aer liber - Repertoriere arhitectură vernaculară, muzeograful Rareș Dina și în colecțiile de patrimoniu conservat, protejat și cercetat de Ceramică, Lemn, Scoarțe, Textile, Port popular și Podoabe ale Muzeului Național al Țăranului Român, mulțumită Șefului de Secție Patrimoniu și Evidență Științifică, dr. Ion Blăjan - muzeograf - delegației Institutului Norvegian al Meșteșugurilor.

Ziua de 24 septembrie 2021 a fost consacrată prezentărilor referitoare la „Registrul meșteșugarilor”, administrat de Institutul Norvegian al Meșteșugurilor ca fiind un instrument de marketing cultural necesar pentru stabilirea conexiunii între potențialii clienți și meșteșugari și ca bază de date pentru desfășurarea proiectelor/organizarea târgurilor de meșteșuguri tradiționale larg răspândite și rare. De asemenea, au fost făcute relatări cu privire la programul de burse pentru aprofundarea meșteșugurilor practicate.

Considerăm întrunirea științifică și culturală fundamentată pe schimbul de bune practici privind conservarea, salvagardarea și promovarea elementelor vii ale patrimoniului imaterial și culturii tradiționale de o importanță majoră în elaborarea proiectelor de salvagardare, conservare și promovare a patrimoniului cultural imaterial ale Institutului Național al Patrimoniului, concluziile finale fiind elaborate la finalul vizitei delegației Institutului Național al Patrimoniului în Norvegia, programate în perioada octombrie-noiembrie 2021.

drd. Anamaria Stănescu,
Consilier, Patrimoniu Imaterial și
Cultură Tradițională - INP
Fotografii din arhiva PICT - INP

Oltul și cântecele sale

Manifestare culturală de anvergură, caracterizată prin valoarea dobândită de-a lungul anilor, datorată importanței acestui eveniment, unic în plan național și durabil de-a lungul deceniilor, din anul 1969, când a avut loc pentru prima dată, Festivalul Național de Folclor „Cântecele Oltului” a serbat, în perioada 21-22 august 2021, 53 de ani de viață.

Râul Olt a adunat în curgerea sa, la Călimănești, o întreagă lume folclorică care se revendică din locurile pe care această apă vie și perenă le străbate și pe care le-a inspirat de-a lungul timpului să creeze și să transmită comori de cântece și dansuri autentice din generație în generație.

„Cântecele Oltului” este proiectul care completează o galerie de alte capodopere culturale lansate de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea de-a lungul timpului și care a ajuns să definească între valorile lumii statutul și statura impresionantă, deopotrivă, ale Vâlcei artistice și culturale: „Hora Costumelor” de la Pietrari, „Brâul de aur” de la Bărbățești, „Cocoșul de Hurez” de la Horezu, ca să amintim doar o parte din dimensiunea complexă și longevivă a programelor culturale pe care colegii noștri de la CJCPCT Vâlcea le-au moștenit și le duc impecabil înainte.

Exemplul acestui argument este organizarea celei de-a 53-a ediții - alături de Consiliul Județean Vâlcea, Primăria orașului Călimănești, Casa de Cultură „Florin Zamfirescu” Călimănești, Centrul Național de Informare și Promovare Turistică din Călimănești -, într-o atmosferă de mare sărbătoare,

Imagini editia precedentă a Festivalului "Cântecele Oltului"

FESTIVALUL NAȚIONAL DE FOLCLOR

CÂNTECELE OLTULUI

De unde vii, bătrâne Olt, și unde
Îți plângi prin cântec curgerea mereu,
O însușește, totuși, te pătrunde
De parcă ai fost plâns de Dumnezeu...

Câte-ai văzut și câte ne poți spune,
Răzbind prin munți, prin dealuri și câmpii,
Cum niciodată-n tine nu apune
Strigătul unei mame către fi...

De unde vii, bătrâne Olt, și care
Îți e durerea curgerii prin noi,
În doine, dorul îți e alinare
Și în sublimul jocului în doi...

Ce strigăt și șoptire ești în noi...
Ionel Simota

Ediția de Control Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea © august 2021
Foto: Bogdan Boari; concepție și graphic design: Amalia Boari, coordonator proiect
Manager CJCPCT Vâlcea: prof. Alina Pavlescu

Călimănești, 21 - 22 august 2021

care a marcat diversitatea și asemănarea artistică a zonelor pe care Oltul le străbate, cunoașterea și conservarea valorilor identitare, varietatea folclorică muzicală coregrafică și a portului popular de pe întreg cuprinsul drumului de apă al Oltului, de la izvor, dintre culmile muntoase ale Carpaților, până la vărsare, spre șesurile dinspre malurile Dunării.

Istoria de 50 de ani a acestui prestigios festival este toată scrisă în ampla lucrare *Festivalul de Folclor Cântecele Oltului*; autori - Gheorghe Deaconu și Elena Stoica (Editura Fântâna lui Manole, Golești - Vâlcea, 2018, Editura Patrimoniul, Râmnicu Vâlcea, 2018, 450 p.), o construcție de piatră care rămâne pentru totdeauna un fundament al importanței de-a lungul timpului a acestui eveniment total pe care nici apa Oltului în trecerea sa nu o va clinti din loc vreodată.

Festivalul „Cântecele Oltului” are specificitățile sale: are un timp al desfășurării, devenit tradițional, după sărbătoarea Sfânta Maria Mare, are un model proiectat de inițiatorii săi, cuprinzând mai multe activități, spectacole și evenimente - parada portului popular, la care participă ansamblurile folclorice din județele riverane Oltului - Harghita, Brașov, Sibiu, Olt, Vâlcea, Teleorman și ansambluri invitate (anul acesta din Argeș, Iași și Timiș), festivitatea de deschidere, spectacol-concurs al ansamblurilor folclorice participante care au evoluat în probele individuale, Concursul de interpretare „Doina Oltului” pentru soliști vocali și instrumentali, concursul purtătorilor de costume populare, Concursul „Frumoasa Oltului”.

Ca în fiecare an, a avut loc și Colocviul cu tema „Festivalul de Folclor Cântecele Oltului - vector de promovare a dialogului interetnic multicultural”, în prezența moderatoarei Amalia Boari - Șef Serviciu Cercetare-valorificare la CJCPCT Vâlcea și coordonatoarea festivalului.

Au participat la dezbateri conducătorii grupurilor folclorice din concurs, specialiști și organizatori, membrii juriului.

Programul a continuat cu reuniunea juriului pentru desemnarea câștigătorilor, cu evenimente folclorice de animație stradală din diferite amplasamente din Călimănești și a culminat cu festivitatea de premiere a laureaților și cu spectacolul de gală al ansamblurilor folclorice prezente în concurs.

Iată și premiile acordate la cea de-a 53-a ediție a Festivalului Național de Folclor „Cântecele Oltului”.

Trofeul „Frumoasa Oltului”: Roxana Pațanghel (Ansamblul „Izvorașul”, jud. Olt).

Concursul de interpretare:

Proba vocală:

Premiul I: Marinela Nicolae Predoi (Ansamblul „Bujorei” - Troianu, jud. Teleorman);

Premiul II: Petruța Lăutaru (Ansamblul „Miorița” - Vaideeni, jud. Vâlcea);

Premiul III: Emilia Ogea (Ansamblul „Izvorașul” - jud. Olt).

Proba instrumentală:

Premiul I: Ioana Udriou (nai; Ansamblul „Plaiuri muscelene” - Câmpulung Muscel, jud. Argeș);

Premiul II: Mihăiță Bărbuș (saxofon; Ansamblul „Miorița” - Vaideeni, jud. Vâlcea);

Premiul III (ex aequo): Viorel Pop (saxofon; Ansamblul „Baronul David Urs” - Mărgineni, jud. Brașov) și Adrian Suici (saxofon; Ansamblul „Kud Sveti Dorde” - Stanciova - Recaș, jud. Timiș).

Concursul cel mai frumos costum:

Premiul I: Ioana-Roxana Budeală și Alexandru Crăciun (Ansamblul „Plaiuri muscelene” - Câmpulung Muscel, jud. Argeș);

Premiul II: Ana Apostoloiu și Neluțu Mugescu (Ansamblul „Miorița” - Vaideeni, jud. Vâlcea);

Premiul III (ex aequo): Georgy Bernadette și Orban Nandor (Ansamblul „Kakvirag” - Lueta, jud. Harghita) și Iovana Miladinov și Dragan Mișcov (Ansamblul „Kud Sveti Dorde” - Stanciova - Recaș, jud. Timiș).

Premii speciale:

Premiul special pentru rapsod: Augustin Popa (jud. Braşov);

Premiul special al Juriului: Taraful Ansamblului „Kakvirag” (Lueta, jud. Harghita);

Premiul special pentru virtuozitate artistică: Mihai Gogâţă (Ansamblul „Mărginimea” - jud. Sibiu);

Premiul special pentru originalitatea repertoriului secuiesc: Ansamblul „Kakvirag” (Lueta, jud. Harghita);

Premiul special pentru valorificarea obiceiurilor tradiţionale: Ansamblul „Baronul David Urs” (Mărgineni, jud. Braşov);

Premiul special pentru valorificarea scenică a dansurilor populare italieneşti: Ansamblul „Di Nuovo Insieme” (jud. Iaşi);

Premiul special pentru realizarea scenică a spectacolului: Petre Şuşu (Ansamblul „Di Nuovo Insieme” - jud. Iaşi);

Premiul special pentru spectacol coregrafic: Ansamblul „Mărginimea” (jud. Sibiu);

Premiul special pentru promovarea şi transmiterea dansurilor locale: Ansamblul „Izvoraşul” (jud. Olt);

Premiul special pentru valorificarea scenică a dansurilor populare sârbeşti: Ansamblul „Kud Sveti Dorde” (Stanciova - Recaş, jud. Timiş);

Premiul special pentru preluarea tradiţiilor locale: Ansamblul „Bujorei” (Troianu, jud. Teleorman);

Premiul special pentru valorificarea tradiţiilor muscelene: Ansamblul „Plaiuri muscelene” (Câmpulung Muscel, jud. Argeş);

Premiul special pentru autenticitate „Vartolomei Todeci”: Ansamblul „Mioriţa” (Vaideeni, jud. Vâlcea);

Diplome de merit pentru conducerea şi/sau coregrafia ansamblurilor: Orban Erno, Ioan Ursu, Vasile Stoica, Mircea Resiga, Marian Stănescu, Milică Cotruţă, Cristina Irimescu, Dumitru Tarbă, Sergiu Ciov, Dosan Milodinov-Burdi.

Istoria „Cântecelor Oltului” s-a mai îmbogăţit cu un an, este fila a 53-a care s-a scris cu ocazia uneia dintre cele mai importante reuniuni culturale anuale din România, atât de importantă pentru că în acest festival „se adună tradiţii populare din amândouă regiunile de lângă Carpaţi. Tradiţii care arată cât de diferiţi suntem în obiceiurile şi în cântecele noastre, dar şi cât de asemănători, în acelaşi timp. Diverşi în ritmuri muzicale, în costume populare, dar asemănători în evocarea râului Olt şi a regiunilor pe care le străbate” (dr. Florinel Constantinescu, Primarul oraşului Călimăneşti).

Marele merit al festivalului este „capacitatea de a valorifica, în context festivalier segmente culturale ale tradiţiei populare, prin care să poată fi transmise valorile funcţionale specifice fenomenelor genuine din care au fost extrase «un sens al sărbătorii» tradiţionale, care să determine coeziune socială în cadrul grupurilor participante” (acad. Sabina Ispas, Director al Institutului de Etnografie şi Folclor „Constantin Brăiloiu” al Academiei Române).

Din impresionantul volum *Cântecele Oltului 50*, păstrătorul, trezorerul, istoricul tuturor ediţiilor de până în 2018, am sintetizat câteva impresii ce pun în lumina unor posibile definiţii faţete din plurisemantismul acestui subiect de istorie, eveniment, concurs, fapt de viaţă, cântec neîntrerupt:

„Festivalul de Folclor «Cântecele Oltului» este o manifestare culturală de anvergură, cu o identitate clară, ale cărei componente principale sunt: toleranţa, loialitatea şi profesionalismul, identitatea românească şi a minorităţilor naţionale...”. „O platformă de promovare a valorilor culturii tradiţionale”, „o punte de legătură între generaţiile de păstrători, purtători şi performeri ai tradiţiilor populare”, „unul dintre cele mai prestigioase programe culturale”, „unul dintre brandurile culturale ale Vâlcei”, „un eşantion semnificativ şi simpatetic pentru dinamica folclorului în contemporaneitate”, „o expresie a dezvoltării creatoare a tradiţiei”, „un festival al obiceiurilor şi datinilor, adică al vieţii folclorice tradiţionale”.

Fotografii preluate de pe site-ul <https://www.primaria-calimanesti.ro/despre-calimanesti/actualitate/item/2794-festivalul-na%C8%9Bional-de-folclor-%E2%80%9C%C3%A2nteccele-oltului%E2%80%9D,-edi%C8%9Bia-a-53-a.html>

Foto: Bogdan Boari (Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Vâlcea)

Dr. Corina Mihăescu,
Cercetător ştiinţific I,
Patrimoniu Imaterial şi
Cultură Tradiţională - INP

Pecete spirituală fără vârstă - Vasile Alecsandri

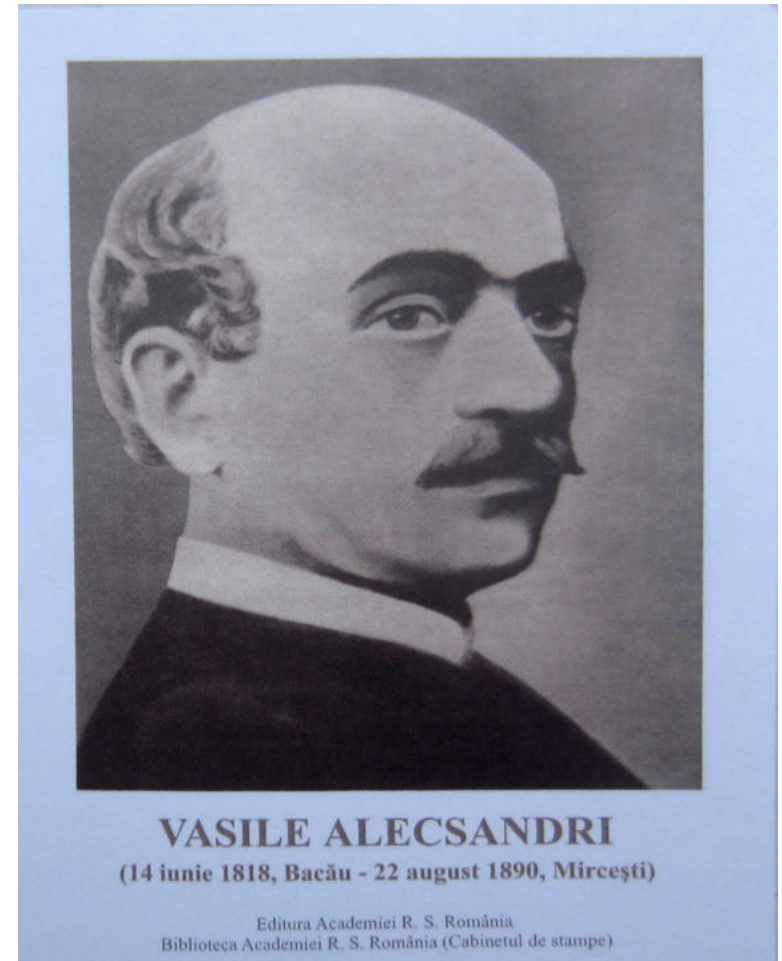
Apariție inexplicabilă?

Se știe că prezența unei personalități între locuitorii comuni ai unei așezări declanșează la un moment dat o serie de teorii dintre cele mai neobișnuite. Cu o sintagmă denotând calmul valorilor, cei vechi i-au spus „genius loci” și s-au eliberat de grija investigațiilor profunde. Când a intrat în atenția literaților, aceștia au dat frâu liber imaginației și au produs măcar o metaforă, dacă nu chiar creații de sine stătătoare. De pildă, la 14 septembrie 2019, în cuprinsul unui eveniment avându-l în centru pe George Bacovia, am avut ocazia să-i comunic cunoscutului dramaturg bucovineano-francez Matei Vișniec găselnița lui Gabriel Bacovia, fiul poetului: „A-ul și B-ul literaturii române s-au ivit în Bacău”. Invitatul nostru a prelungit ecuația cu semnul mirării: „Nu știu de ce au căzut doi meteoriți exact aici, la Bacău”, explicitând: „Sunt două tezaure, Bacovia și Alecsandri” (născuți în urbea de la confluența Bistriței cu Siretul la 4/17 sept. 1881, respectiv la 14 iun. 1818). Descrierea lirică a poetului romantic este antologică: *Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori, / Scuturând din a lor poale lungi și răpizi meteori.*

2021 - un an Alecsandri?

Da și nu. Da, pentru că poetul și-a... ales drept zi de naștere 21 iulie 1821, dată pe care a susținut-o toată viața și a făcut-o publică în scris în „Suvenire din viața mea (Mircești, 1865)”: „Sunt născut în Bacău, la anul 1821, luna iuli[e], în timpul revoluției grecești ce a izbucnit mai întâi în Moldova[,] sub comanda prințului Ipsilanti. Țara fiind pe atunci în prada eteriștilor greci și a ienicerilor, părinții mei fură nevoiți a se adăposti în codri, cu copiii lor și cu câțiva servitori credincioși”. Informația a fost preluată de George Călinescu, în „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”: „În privința datei nașterii lui V. Alecsandri, a fost discuție aprinsă și nu ne rămâne decât să acceptăm una, mai probabilă, aleasă chiar de poet, aceea de 21 iulie 1821” (ediția 1941, p. 253).

Nu, pentru că G. Călinescu nu a avut la îndemână informația fundamentală pe care a transmis-o peste doi ani directorul Arhivelor Statului Iași, Gheorghe Ungureanu. Acesta a publicat în 1943 articolul „Câteva date inedite despre familia și vieța poetului Vasile

Alecsandri” („Cetatea Moldovei”, Iași, anul IV, vol. IX, nr. 5, mai 1943), ca răspuns la întrebarea: „Când s-a născut poetul Vasile Alecsandri?” Până atunci - precizează arhivistul - „nu s-a putut stabili o dată precisă, în lipsa unui act de naștere”. Acesta a fost găsit de Gheorghe Ungureanu într-o „mapă Alecsandri”, „printre hârtiile răzlețe depuse spre păstrare la Arhivele Statului”:

„Mărturie de mitrică

Prin care se face știut duhovniceasca Decasterie a Mitropoliei Moldovii că după încredințarea ce s’au luat prin sprafcă, s’au aflat pentru dumnealui Vasile Alexandri că la anul 1818 luna Iunie 14 s’au născut în târgul Bacăului, din pravoslavnicii legiuirii săi părinți, dumnealui spatarul Vasile Alecsandri cu soția sa Elena născută Cozoni, căruia atunci prunc, lucrările sfântului botez în drept slăvitoarea noastră credință, după așezămînturile sfintei și marea biserică a răsăritului, i s’au săvîrșit de preotul Ioan dela Biserica Precista din arătatul târg, la 22 a aceleiași luni Iunie, iar nași i-au fost moșul său, dumnealui Mihalachi Cozoni. Drept aceea, spre încredințarea nașterii și a botezului în pravoslavie a numelui Vasilie Alecsandri, fiind mai sus pomeniților săi părinți, i s’au dat această mitrică deasupra cu iscălitura Înalt Prea Sfințitului Mitropolit al Moldovii și cavalier I. I. Veniamin, iar gios adevărită cu punerea pecetii și cu iscăliturile cilenurilor acestii Dicasterii. 1835. Iulie 12, No. 333”.

În continuare, Gheorghe Ungureanu relatează: „Pe dosul acestei hârtii este scris de tatăl său:

«Vasilică este născut la 14 Iunie 1818 în târgul Bacăului, botezat în lege pravoslavnică de preotul Ioan dela biserica numită Precista din Bacău; iar nănaș i-au fost moșul său Mihalache Cozoni. Părinți: Spatarul Vasile Alecsandri, mama spătăreasa Elenco Alecsandri, născută Cozoni» și conchide: „Susținem data de 14 Iunie 1818, pe care ne-o arată acest act eliberat de Mitropolia Moldovii «după încredințarea ce s-au luat din sprafcă»”.

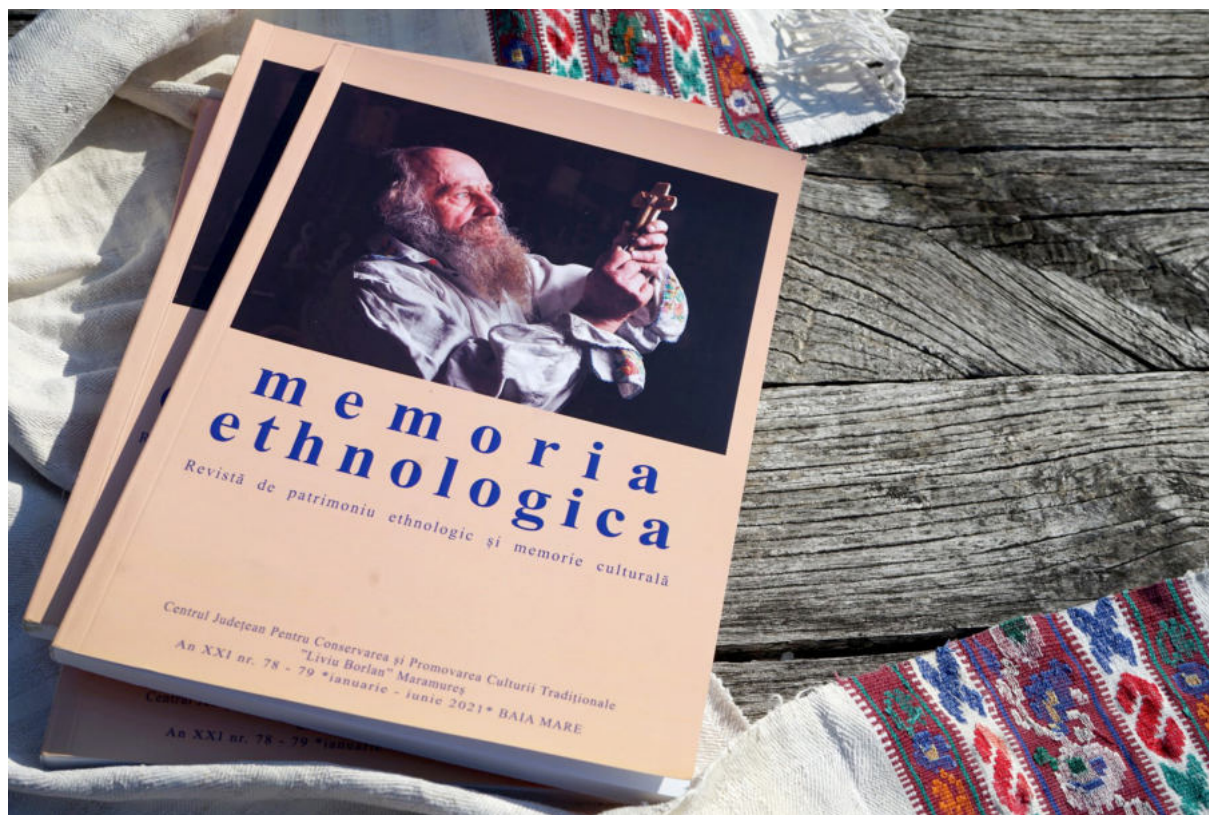
Copiile acestor două documente sunt expuse în fața Aulei „Vasile Alecsandri” (Corpul D al Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău). Le-a dăruit urbei natale a poetului dr. Florin Cîntic, directorul Serviciului Județean al Arhivelor Naționale Iași. Faptul s-a petrecut la 14 iunie 2018, când s-a celebrat la Bacău bicentenarul nașterii scriitorului. Odată cu aceasta, în holul Facultății de Litere, a fost dezvelit de către acad. Eugen Simion bustul lui Vasile Alecsandri.

C.J.C.P.C.T. Bacău, de partea adevărului

Încă din anul 2020, în cuprinsul acțiunilor inițiate de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bacău (unele, în sistem online), am făcut precizarea că bicentenarul nașterii lui Vasile Alecsandri a fost marcat la 14 iunie 2018, dar că se pot organiza manifestări tematice și în 2021, ca de altfel în fiecare an. Întrucât există opinii diverse legate de locul ivirii pe lume a scriitorului (Bacău, Bârsănești, Luncani, Sănduleni, Târgu Ocna, Valea Budului, în județul Bacău, sau localități din Republica Moldova), am încurajat fenomenul intitulat *localism creator*, cu convingerea că orice inițiativă culturală este bine venită.

Conf. univ. dr. Ioan Dănilă
C.J.C.P.C.T. Bacău

Un nou număr al revistei „Memoria Ethnologica”

Colecția revistei *Memoria Ethnologica*, publicată de **Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Liviu Borlan” Maramureș** la **Editura Ethnologica**, s-a înnoit cu un număr (78-79), dedicat memoriei prof. dr. Ștefan Mariș.

O viață de revistă

Memoria Ethnologica a debutat în anul 2001 ca o revistă de etnologie, ce însuma colecțiile de folclor ale unor cunoscuți etnologi, folcloriști, cercetători și oameni de cultură. Publicația, avându-l drept coordonator, la acea vreme, pe regretatul etnolog Dumitru Iuga, reprezenta un mănunchi de obiceiuri calendaristice, rituri de prag, lirică populară, poezia obiceiurilor, proverbe și fotografii-document. Cu timpul, revista a evoluat, a pornit de la tradiție și a ajuns la modernitate, fiind în pas cu lumea contemporană. Din anul 2002, revista îl va avea coordonator, iar apoi, din 2005, redactor-șef, până în aprilie 2021, pe prof. dr. Ștefan Mariș, managerul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Liviu Borlan” Maramureș. Începând cu anul 2005, revistele au cuprins două părți, prima parte formată din studii științifice, iar a doua parte cuprinzând Colecții de folclor. Câțiva ani mai târziu, revista a dobândit și a treia parte, ce conține recenzii de carte. Din 2008, începând cu numărul 28-29, revista *Memoria Ethnologica* devine un document științific, bine catalogat, atât în țară, cât și în străinătate, fiind evaluată de o bază științifică internațională. Fiecare studiu cuprinde cuvinte cheie și un rezumat în limbile română și engleză, precum și corpul studiului. Astfel, publicația a dobândit vizibilitate atât online, cât și în formă tipărită, în mediul academic național și în cel internațional.

Despre un 2021 cu schimbări și încercări

Numărul 78-79 al revistei ar fi trebuit să fie unul aniversar, festiv, publicația aflându-se la 20 de ani de existență. A fost, în schimb, un număr bulversant și încercat, întrucât *Centrul Creației* l-a pierdut pe cel care a fost aproape două decenii manager al instituției și mai bine de un deceniu coordonator, respectiv redactor-șef al *Memoriei Ethnologica*. „Dedicăm noul număr memoriei prof. dr. Ștefan Mariș, care ținea deosebit de mult la această revistă. Cu toate obstacolele, am reușit, să mergem mai departe, să păstrăm continuitatea publicației, să îi păstrăm consistența, complexitatea abordării, ba chiar să îi îmbunătățim aspectul, noul număr fiind primul care se bucură de fotografii color”. (Lucian Iluț - manager interimar CJCPCT „Liviu Borlan” Maramureș)

Viața și vremurile au făcut ca noul număr să aibă și un nou redactor-șef: Corina Isabella Csiszár, care de ani buni face parte din redacția *Memoria Ethnologica*, pe care o consideră o revistă de suflet: „Mă întorc în timp, la momentul în care unchiul meu îmi oferise cadou primul număr al revistei *Memoria Ethnologica*, editat în anul 2001! Cu emoție, interes, curiozitate și căldură, am citit, am răsfoit paginile revistei, admiram fotografiile și îndrăzneam să visez... Punând revista la piept, am exclamat: «Uite, eu aici aș vrea să lucrez! Asta m-ar împlini!» Amintirea mă emoționează și acum și mă trezesc după ani, ținând la piept revista cu același titlu, dar pentru care, începând cu acest număr 78-79, sunt redactor-șef. Acest titlu mă onorează, mă responsabilizează. Revista *Memoria Ethnologica* nu nu mai conține doar cultură tradițională, ci reprezintă o lucrare de studii culturale. Avem datoria morală de a ne face auziți în civilizația europeană și acest fapt se poate realiza doar prin redescoperirea istoriei și a culturii noastre populare”.

Sumarul nr. 78-79, (200 pagini):

Corina Isabella Csiszár: *Cuvânt către cititor*
 Nicolae Scheianu: *Spiritul continuator al „Memoriei Ethnologica”*
 (În memoria Prof. dr. Ștefan Mariș)
ARTICOLE ȘI STUDII
 George Achim: *O viziune etno-antropologică asupra păstoritului în Munții Maramureșului*
 Gheorghe Glodeanu: *Legendele Sfântului Graal*
 Carmen Dărăbuș: *Despre osmoza viață-moarte în poezia lumii. Câteva contexte*
 Anca Maria Pop: *Contribuții ale ASTREI la procesul de literatură rurală*
 Loredana-Maria Grozoiu: *Relația dintre spațiu și bunăstare în contextul existenței umane*
 Gabriela Boangiu: *Despre proprietate și identitate culturală în Perioada comunismului - povestiri ale vieții*
 Sorin Mitu: *Alimentație și gastronomie tradițională maramureșeană*
 Teofil Ivanciuc: *Motive decorative rar întâlnite în arta lemnului din Țara Maramureșului*
 Marius Matei: *Câteva aspecte din repertoriul decorativ al artei populare din Banat*
 Pamfil Bilțiu: *Vergelul în folclorul zonelor Chioar și Lăpuș*
 Vlad Bondre: *Provocări asupra familiei tradiționale. Divorțul*
COLECȚII DE FOLCLOR
 Florin Avram: *Hori din Lăpuș*
 Corina Isabella Csiszár: *Ōcultism și tradiții din Groșii Țibleșului*
 Maria Mirela Podut: *Meșteșuguri*
 Angelica Herac: *Animalele din gospodăria țaranului din Banatul de Munte*
 Lia Lungu: *Mituri, rituri și credințe*
 Ioana Pop-Tupiță: *Povești*
APARIȚII EDITORIALE
 Carmen Dărăbuș: *Distopia Gulagului*
 Florian Copcea: *Forme ale identității în literatura română (Formes de l'identité dans la littérature roumaine) de Carmen Dărăbuș ou les facettes de la notion d'identité.*

Numărul nou al revistei, precum și numerele precedente ale colecției „*Memoria Ethnologica*” pot fi achiziționate de la sediul CJCPCT „Liviu Borlan” Maramureș sau pot fi parcurse online, aici: <https://www.memoria-ethnologica.ro/>

Să fie într-un număr bun! Îi urăm revistei *Memoria Ethnologica* viață lungă!

Revistă de conservare și promovare a culturii tradiționale.
Nr. 1-2 (61-62) 2021 (An XVI)
Revistă editată de Centrul Județean pentru Conservarea și
Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani.

Pe fondul, încă, al pandemiei de coronavirus, multe centre județene de cultură din țară, ca și cel din București încearcă să reinnoade mersul evenimentelor care s-au întrerupt în anul 2020. Prezența fizică a fost înlocuită în multe evenimente de cea on-line sau de adunări mici, cu restricțiile de rigoare prevăzute de lege.

De aceea, în paginile revistei, pe lângă interviuri, portrete ale unor doamne ale sculpturii interbelice prezente în Galerile de Artă „Ștefan Luchian” din Botoșani, artiști interbelici în galeriile botoșănene, vom citi despre evenimente, deja consacrate, care au fost organizate în Botoșani, în mediul on-line: *Festivalul-concurs Internațional de Muzică Ușoară Românească Voci de Primăvară*, ediția I, *Concursul Național de Interpretare și Creație a Piese de Teatru Într-un Act Mihail Sorbul*, ediția a XXVII, deja cunoscut publicului.

Un alt eveniment, prezentat de autoarea Iustina Irimia, este *Concursul Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene Porni luceafărul*, ediția a XL-a, o întâlnire sub semnul poeziei, al artei și al frumosului, încheiată cu poezii premiate în concurs.

La Întâlnirea Anuală a Referenților Culturali din județul Botoșani au participat referenți culturali, coregrafi, instructori-coregrafi, coordonatori ai ansamblurilor folclorice, primari și viceprimari, oficialități ale județului, persoane implicate în activități culturale din județ. Prezentarea detaliată a reuniunii este realizată de Elena Pricopie.

La capitolul creație populară tradițională sunt prezentate materiale despre: *Târgul Mărțișorului*, ediția a XI-a (26 februarie-1 martie 2021, Botoșani), unde autoarea, Iustina Irimia, vorbește, în amănunt, despre ceea ce a însemnat acest târg, realizând și o descriere succintă a obiceiului mărțișorului. Un alt târg prezentat este cel al *Meșterilor populari*, ediția

a XIV-a. Putem parcurge regulamentul acestui târg, riguros organizat și desfășurat în luna august a acestui an (6-8 august 2021). Manifestarea a avut ca obiectiv principal valorificarea și promovarea meșteșugurilor tradiționale autentice care aparțin culturii populare botoșănene.

În materialul său *Mileanca - loc al renașterii obiceiurilor și tradițiilor culturale*, Ionuț Carabulea (referent cultural Mileanca) face referire la două moșteniri emblematice pentru această comună: obiceiul strămoșesc *Jocul căiuților* sau *Oștenii lui Ștefan Voievod* (o trupă artistică cu zece căiuți, „care se dorește a fi emblema tradițiilor populare din localitate cu privire la sărbătorile de iarnă”) și Fanfara *Moștenitorii* - formație de sine stătătoare, constituită din fiii, nepoții și strănepoții componentilor vechii fanfare.

Un amplu material scrie și prof. Sergiu Dascălu (directorul Centrului Cultural Vorona), cu un subiect complex - *Vorona Tradiție și Continuitate*. Astfel, din cuprinsul său putem afla despre ținutul Voronei, despre straietele populare românești, educația culturală, folclorul muzical și coregrafic, cum este reprezentat și valorificat, despre arta meșteșugurilor populare („păstrată cu sfințenie din generație în generație”), precum și despre festivalurile organizate cu scopul de a promova patrimoniul cultural al satului.

Și, cum în fiecare an mai pierdem câte un om important și drag nouă, *In memoriam* o evocă pe doamna Mariana Honceru, cunoscută creatoare de texte populare, care a trecut la cele veșnice la 31 martie 2021, autoarea Iustina Irimia marcând momentele importante din viața domniei sale.

Toate aceste materiale ale revistei au fost însoțite de fotografii bine alese, sugestive, conturând conținutul articolului.

Mihaela Ciorcilă,
Redactor,
Patrimoniul Imaterial și
Cultură Tradițională - INP

Evenimente ale Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila

Salonul Internațional de Caricatură, ediția a XVI-a, Brăila

Consiliul Județean Brăila, prin Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila, organizează, în perioada iunie-octombrie 2021, a XVI-a ediție a *Salonului Internațional de Caricatură* cu tema *Jocurile Olimpice*.

Vor fi acordate următoarele premii: *Marele Premiu* - 1000 euro, *Premiul I* - 800 euro, *Premiul II* - 600 euro, *Premiul III* - 400 euro, *Premii Speciale* - 200 euro (trei).

Catalogul *Salonului Internațional de Caricatură* va cuprinde o selecție a celor mai valoroase lucrări din concurs, lucrări care vor fi prezentate în cadrul unei expoziții la Galeria de Artă a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila, Piața Traian nr. 2, expoziție care poate fi vizitată până la sfârșitul lunii octombrie 2021.

Festivalul Internațional de Jazz „Johnny Răducanu”, ediția a VIII-a, 2021

În perioada 29-31 octombrie 2021, va avea loc cea de-a VIII-a ediție a *Festivalului Internațional de Jazz „Johnny Răducanu”*, pe scena Casei Tineretului din Brăila.

Festivalul este organizat în scopul omagierii ilustrului brăilean Johnny Răducanu, a perpetuării operei sale, a personalității sale artistice distincte. Marea sa dragoste pentru orașul natal, Brăila, întrecută doar de dragostea pentru muzică, atenția acordată constant tinerilor creatori sau interpreți de jazz vor fi celebrate anual și în acest mod.

Festivalul-concurs este un eveniment anual, competitiv, organizat de Consiliul Județean Brăila și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila, și are drept scop descoperirea și promovarea noilor talente interpretative. Pe toată durata festivalului vor avea loc recitaluri de jazz, prin care tinerii concurenți și publicul vor putea veni în contact cu nume consacrate ale genului.

Festivalul se va desfășura pe două secțiuni: concurs și recitaluri susținute de artiști prestigioși ai genului. Premiile oferite vor fi: *Trofeul „Johnny Răducanu”* - 4000 euro, *Cel mai bun solist instrumentist* - 1500 euro, *Cel mai bun solist vocal* - 1500 euro, *Cea mai bună formație* - 3000 euro, *Premiul pentru cel mai promițător tânăr interpret* - 1500 euro.

Regulamentul privind înscrierea la *Festivalul Internațional de Jazz „Johnny Răducanu”*, ediția 2021, Brăila, România este disponibil pe site-ul johnnyraducanu.ro.

CONSILIUL JUDEȚEAN BRĂILA Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale PRIMĂRIA MUNICIPIULUI BRĂILA

International Jazz Festival

JOHNNY RĂDUCANU

Braila, Romania, the VIIIth edition

Contest - 29th - 31st October 2021
Registration until 30th September 2021

Prizes

- Grand Trophy *Johnny Raducanu* - 4000 €
- Best instrumental performer - 1500 €
- Best vocalist - 1500 €
- Best band - 3000 €
- Most promising young artist - 1500 €
- Prize for the best composition - 1.500 €

For any details:
[facebook.com/FestivalJohnnyRaducanu](https://www.facebook.com/FestivalJohnnyRaducanu)
<http://johnnyraducanu.ro>
 Phone no. +40239.614.710/+40725526810
 e-mail: festival.braila@gmail.com

Concursul Național de Literatură Umoristică

Consiliul Județean Brăila și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila organizează *Concursul Național de Literatură Umoristică*, ediția a V-a, în perioada 13 septembrie-30 noiembrie 2021.

Concursul este un eveniment anual, competitiv și are drept scop cultivarea literaturii umoristice în literatura de gen a Brăilei, descoperirea și promovarea de noi talente, realizarea unor întâlniri ale publicului brăilean cu nume sonore ale genului satirico-umoristic. La înscrierea în concurs pot participa persoane fizice cu cetățenie română, indiferent de naționalitate, rasă, sex sau religie, având vârsta peste 18 ani împliniți până la data înscrierii. Vor fi două secțiuni în concurs: Secțiunea **Proză scurtă umoristică** cu tema *Vaccin* și Secțiunea **Cea mai bună carte de umor în perioada 2020-2021**.

Premierea va avea loc în data de 19 noiembrie 2021.

Vor fi acordate următoarele premii:

Secțiunea Proză scurtă umoristică: *Premiul I* - 1500 lei, *Premiul II* - 1200 lei, *Premiul III* - 1000 lei;

Secțiunea Cea mai bună carte de umor în perioada 2020-2021: *Premiul I* - 1500 lei, *Premiul II* - 1200 lei, *Premiul III* - 1000 lei.

Autorii interesați de concurs își pot trimite lucrările la adresa: Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila, Piața Traian, nr. 2, Brăila, cod poștal 810153, până la data de 20 octombrie 2021 (data poștei), precum și în format PDF la adresa valorificare.braila@gmail.com.

Pentru mai multe detalii legate de înscrierea în concurs, accesați site-ul instituției: <https://centruldecreatiebraila.ro>.

Festivalul Național de Folk „Chira Chiralina”, ediția a XIV-a, 2021

În perioada 27-28 noiembrie 2021, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila organizează cea de-a XIV-a ediție a *Festivalului Național de Folk „Chira Chiralina”*. Locație: Casa Tineretului din Brăila.

Festivalul-concurs este un eveniment competitiv, organizat anual,

ce are drept scop descoperirea și promovarea a noi talente interpretative și de creație ale muzicii folk, continuarea unei importante tradiții a genului la Brăila.

Pe toată durata festivalului, vor avea loc recitaluri de muzică folk, prin care tinerii concurenți vor putea veni în contact cu nume consacrate genului.

Regulamentul privind înscrierea la *Festivalul Național de Folk „Chira Chiralina”*, ediția 2021, Brăila, România va fi disponibil pe site-ul centruldecreatiebraila.ro.

Atelierul de revitalizare a patrimoniului etnografic imaterial „Jocul”

Consiliul Județean Brăila și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila organizează *Atelierul de revitalizare a patrimoniului etnografic imaterial „Jocul”*, cursuri de dansuri populare pe tot parcursul anului 2021.

Cursurile au drept scop conservarea, revitalizarea și promovarea tradiției jocului popular specific zonei etnografice Brăila, precum și a altor zone de interes etnografic. Atelierul se desfășoară în Sala *ProArte* a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila sau online, în funcție de legislația privind evoluția virusului COVID 19.

În cadrul *Atelierului de revitalizare a patrimoniului etnografic imaterial „Jocul”* pot participa cadre didactice, instructori de formații din municipiul Brăila și localitățile județului, care au activat sau activează în cadrul instituțiilor de învățământ sau așezămintelor culturale, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ, cămine culturale, în baza adevărinței eliberate de instituția pe care o reprezintă.

Pentru anul 2021 cursurile *Atelierului de revitalizare a patrimoniului etnografic imaterial „Jocul”* se vor finaliza prin organizarea la sfârșitul anului 2021 a unei sesiuni de dans în prezența unor specialiști-personalități marcante ale genului, cu experiență în domeniul coregrafic.

Atelierul micilor dansatori

Consiliul Județean Brăila și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila organizează *Atelierul micilor dansatori* - cursuri de dansuri populare, în perioada septembrie-noiembrie 2021.

Beneficiari: participă elevi din municipiul Brăila, cu vârsta cuprinsă între 6-9 ani (grupa I) și 10-14 ani (grupa a II-a).

Atelierul se va desfășura în Sala *ProArte* a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila sau online, în funcție de legislația privind evoluția virusului COVID 19.

Atelierul de dicție - speaking

Atelierul de dicție – speaking, organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila, propune elevilor cu vârsta cuprinsă între 9 și 15 ani un program de dezvoltare personală, prin tehnici de rostire creativ-expresive, exerciții de dicție, pronunție și interpretare. Atelierul va fi susținut de specialiști din domeniu și se va desfășura bilunar. Exerciții de pronunție, exerciții pentru controlul vocii, tehnici de perfecționare a intonației, corectarea defectelor de pronunție, deficiențelor în vorbire și rezolvarea lor, pronunția grupurilor de sunete dificile, exerciții pentru corectarea ritmului vorbirii, gestionarea emoțiilor, modificarea intensității, vitezei și volumului vocii în funcție de text, dezvoltarea abilităților de comunicare vor reprezenta principalele activități din cadrul atelierului. La finalul sesiunilor, participanții vor primi un material audio cu propria voce, pe care îl vor studia ulterior, până la obținerea rezultatelor dorite. De asemenea, *Atelierul de dicție - speaking* se va încheia cu susținerea unui moment artistic (piesă de teatru) în data de 1 decembrie, prilej de celebrare a *Zilei Naționale a României*.

Atelierul de inițiere în arta dansului și în cultura tango

Atelierul de inițiere în tango și în cultura tango este un proiect ce se adresează persoanelor care își doresc să învețe arta dansului, în special tangoul. Tangoul este considerat un dans social, cu origini din zona Rio de la Plata, granița naturală dintre Argentina și Uruguay. Apărut în orașele Buenos Aires (Argentina) și Montevideo (Uruguay), tangoul este un dans, dar și un gen muzical care s-a răspândit ulterior în toată lumea, dezvoltându-se în diferite variante care mai de care mai pasionale și frumoase. Tangoul se caracterizează prin mișcări rapide, opriri bruște și prin pauze tensionate care creează suspans printre privitor. Între dansurile standard, tangoul este considerat un joc al dragostei, caracteristic Americii de Sud. Din septembrie 2009 tangoul argentinian figurează în Lista Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității.

Atelierul de inițiere în tango își propune să facă cunoscută această bogăție spirituală a lumii și să o valorifice, în măsura în care este posibil acest lucru, având în vedere că în zona noastră influența culturii spaniole a fost practic inexistentă.

Atelierul este deschis publicului larg, astfel că se pot înscrie persoanele interesate să învețe un alt stil de dans și să se familiarizeze cu arta tangoului. Sesiunile de inițiere în cultura tangoului se vor desfășura la sediul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila din Piața Traian nr. 2, de persoane avizate și au drept scop promovarea activităților cultural-educative la nivel județean.

Atelierul de voce

Atelierul de voce este un proiect educațional ce se adresează copiilor cu vârsta cuprinsă între 6 și 12 ani, care își doresc să participe la lecții de tehnică vocală-canto sub îndrumarea unui specialist. Activitatea principală a atelierului este constituită din lecții de voce organizate periodic de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila cu sprijinul colaboratorilor. Pe tot parcursul atelierului, participanții au ocazia să învețe principiile de bază și noțiunile introductive în tehnica vocală. La finalul sesiunilor de instruire, copiii vor susține un microrecital, spre încântarea atât a părinților, cât și a publicului amator de evenimente culturale.

Spectacolul de colinde „E vremea colindelor!”

Spectacolul de colinde oferit de artiști în domeniu și colindători autentici, organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila, în luna decembrie, promovează obiceiurile specifice celei mai frumoase perioade din an, cea a sărbătorilor de iarnă, în care spectatorii și colindătorii își deschid sufletele pentru a primi urări de sănătate, pace și liniște.

Alte evenimente importante care se desfășoară pe tot parcursul anului sunt:

- *Expoziții ale colaboratorilor* în spațiile deținute: Galeria „Violon D’Ingres”, Galeria din Pod, Galeria de Artă Populară, cu scopul de a încuraja și sprijini artiștii amatori;
- *Salonul Anual al Artiștilor Plastici Brăileni*, care își propune promovarea artiștilor plastici profesioniști prin organizarea de expoziții;
- *La o cafea despre Brăila!* - spectacole, expoziții, târguri tematice prin intermediul cărora sunt promovate valorile tradiționale locale, personalități brăilene;
- *Târgul național de meșteșuguri* - textile de interior, ceramică, pielărie etc. (pe tot parcursul anului);
- *Ateliere de revitalizare a patrimoniului imaterial brăilean - Colindul* (noiembrie-decembrie), urmărind cunoașterea, conservarea și promovarea zestrei strămoșești prin întoarcere la origini, în localitățile în care obiceiul colindatului face parte din comunitate și este transmis generațiilor tinere;
- *Dezbateri* - Căminul cultural - centru vital al cunoașterii, conservării și promovării zestrei strămoșești, cunoașterea reprezentanților căminelor culturale din județ în vederea creării unor acțiuni culturale comune în beneficiul comunităților locale/județene;
- *Conferințele CJCPCT Brăila* pentru revitalizarea patrimoniului imaterial brăilean;
- spectacole susținute de *Atelierul de Muzică*;
- Interviuurile Centrului;
- momente artistice;
- *Atelierul de revitalizare a textilelor tradiționale*;
- *Atelierul de ceramică*;
- spectacole în parteneriat cu *Muzica Militară* (Cercul Militar Brăila).

Evenimente ale Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Liviu Borlan” Maramureș

- La mijlocul lunii octombrie, va avea loc, în Baia Mare, lansarea unui film documentar realizat de CJCPCT Maramureș, cu titlul „Când s-o sucit lumea”.

- **Târgul Meșterilor Populari** de Sfântul Dumitru la Muzeul Satului din Baia Mare, în perioada 22-24 octombrie 2021. Co-organizator: CJCPCT „Liviu Borlan” Maramureș.

- Conferința online **Biserici de lemn din Zona Codrului. Tururi Virtuale**, final de proiect implementat de CJCPCT „Liviu Borlan” Maramureș, alături de opt parteneri și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Detalii: <https://www.cultura-traditionala.ro/proiect-cultural-dedicat-vechilor-biserici-de-lemn-codrenesti/>

și <https://www.cultura-traditionala.ro/datari-dendrocronologice-pentru-sase-biserici-de-lemn-codrenesti/>).

Data nestabilită, probabil 12 noiembrie 2021.

- **Crăciun în Maramureș** - editia a XIII-a, la Muzeul Satului din Baia Mare. Co-organizator: CJCPCT „Liviu Borlan” Maramureș.

Data nestabilită, probabil 18 decembrie 2021.

Evenimente ale Centrului de Cultură și Artă ale Județului Timiș

Apariția revistei *Timisiensis*

Revista *Timisiensis* are o apariție anuală, iar în 2021 va ajunge la ediția XXVIII. Va avea un tiraj mediu de 200 de exemplare. În cadrul revistei vor fi publicate articole din domeniul artei tradiționale, dar vor fi cuprinse și evenimentele majore ale instituției. Fiecare număr al revistei va urmări să puncteze calendarul tradițional al obiceiurilor de peste an, dar și sărbătorile cu dată fixă. Personalități din județul Timiș vor publica studii și lucrări prin care vor promova cultura tradițională. De asemenea, vor fi punctate în cadrul revistei activitățile majore ale CCAJ Timiș.

Octombrie 2021

Festivalul Național de Folclor Tradiții la Români, ediția a VIII-a. Alături de Corpul de Balet și Orchestra Ansamblului Profesionist „Banatul”, vor fi invitați în recital, interpreți de renume ai cântecului popular românesc, dar și tineri interpreți.

Decembrie 2021

Premiera anuală a **Ansamblului Profesionist „Banatul” și Folclorul între modern și arhaic**. Proiectul își propune să aducă în atenția publicului reinterpretarea într-o manieră modernă a melodiilor populare deja consacrate în spațiul românesc. Lumea satului românesc este oarecum emancipată prin prezența tot mai mare a factorilor moderni: televiziune, internet, smartphone-uri etc.

Colectiv redacțional

*Mihaela CIORCILĂ
Corina MIHĂESCU
Mirela MIHĂILĂ*

DTP: Ruxandra ȘERBAN

